

Către: Vladimir GOLOVATIUC
Președinte
Comisia Parlamentară Economie, Buget și Finanțe

Copie: Zinaida GRECEANÎI
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Nr. 49 din 21 aprilie 2020

Ref.: *Recomandările Camerei Americane de Comerț aferente proiectului de lege privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative*

Stimate Domnule Președinte,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Dat fiind faptul că pentru consultarea proiectului de lege vizat și expunerea de recomandări /comentarii, preliminar aprobării de către Guvern părților interesate, inclusiv asociațiilor de business, li s-au oferit doar câteva ore, solicităm respectuos să fie luate în calcul observațiile și recomandările prezentate în această scrisoare.

Însăși proiectul de lege vizat este structurat în 2 blocuri (măsuri de susținere și politica fiscală și vamală 2021 – modificarea unor acte legislative), respectiv, în cele ce urmează, vom expune recomandările comentariile urmând aceeași logică.

1. Privind măsurile de susținere a activității de întreprinzător businessului în perioada stării de urgență

a. Capitolul I „Programul de subvenționare a dobânzii”:

1. Se solicită extinderea categoriei de finanțatori către organizații de creditare nebancaară, prin realizarea următoarelor modificări redacționale:

Articolul I, art. 1, lit. a), cuvântul „bancare” se elimină;

Articolul I, art. 1, lit. b), se recomandă a fi expus în următoarea redacție: „creditorul – bancă sau organizație de creditare nebancaară”;

Articolul I, art. 1, lit. c), cuvântul „bancare” se elimină.

Articolul I, art. 3 se propune a fi expus în următoarea redacție:

„ Articolul 3. Creditorii

(1) Participarea creditorilor în cadrul Programului de subvenționare a dobânzilor este voluntară.

(2) Orice bancă sau organizație de creditare nebancaară poate acorda credite pentru beneficiarii Programului de subvenționare a dobânzilor.”

Articolul I, art. 4, alin. (9), cuvântul „bănci” se substituie cu cuvântul „creditori”.

Argumentare:

Solicităm includerea organizațiilor de creditare nebanară în calitate de potențiali creditori ai programului „**Programul de subvenționare a dobânzilor**”, pentru a asigura o abordare echitabilă vizavi de toate categoriile de creditori.

Or,

- I. Articolul 1 alin. (2) din Legea privind organizațiile de creditare nebanară nr. 1/2018 declară drept scop al acesteia - *asigurarea dezvoltării sectorului de creditare nebanară, inclusiv prin prevenirea riscurilor excesive în sistem, sporirea accesului la resurse financiare al persoanelor fizice și juridice.*
- II. Prin Legea nr. 23/2020 au fost operate modificări la Legea 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, astfel debitorii (întreprinderile mici și mijlocii) organizațiilor de creditare nebanară pot aplica la Fondul de garantare a creditelor cu scopul de garantare a creditelor obținute și de la respectivele categorii de creditori.
- III. Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat prevede că organizațiile de creditare nebanară (de rând cu băncile) pot participa la recreditarea mijloacelor obținute din împrumuturile de stat destinate recreditării. Suplimentar, pe data de 10 aprilie Guvernul a aprobat o Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat prin care s-a aprobat substituirea noțiunii de „instituțiile financiare” cu noțiunea de „băncile și/sau organizațiile de creditare nebanare, și/sau asociațiile de economii și împrumut”.

Așadar, întru-cât în ultima perioadă legiuitorul a întreprins o serie de măsuri în vederea eliminării oricăror discrepante de ordin regulator în ce privește facilitățile acordate de stat întreprinderilor, prin prisma profilului creditorului (bancă sau organizație de creditare nebanară), considerăm neechitabilă și mai mult decât neoportună schimbarea acestui vector prin prisma proiectului de act normativ vizat în prezenta scrisoare.

Din punct de vedere economic, conform datelor prezentate de către Comisia Națională a Pieței Financiare, aproximativ 20% din portofoliul de credite și leasing acordat de Organizațiile de creditare nebanară reprezintă credite acordate persoanelor juridice, cu preponderență întreprinderilor micro, mici și mijlocii care de regulă sunt refuzate la creditare de sectorul bancar. OCN-urile fiind în mare majoritate cu capital străin, deținute de diverse entități financiare regionale, își permit să aibă o politică de creditare mult mai loială față de clienții acestora, în comparație cu sectorul bancar. Or excluderea organizațiilor de creditare nebanară din Program ar lipsi o categorie importantă de entități comerciale de oportunitatea de a accesa resurse financiare.

2. Propunerea de normă la art. 4 alin. (4) prevede că: „*rata maximă a dobânzii anuale ce urmează a fi subvenționată constituie 8,76% în monedă națională și 4,40% în valută străină*”. Considerăm că

prevederea respectivă lasă loc de incertitudine, pentru că nu este clar cum va putea fi calculată diferența. De exemplu, în cadrul programelor de subvenționare prin intermediul AIPA, se aplică formula care transformă % într-un coeficient care poate fi aplicat la suma absolută a procentelor. Or, există o incertitudine în ce privește mecanismul aplicabil, dacă rata dobânzii la credit va fi mai mare decât cea stipulată la art. I, art. 4 alin. (4) în proiectul de lege prenotat.

Așadar se propune ajustarea instrumentului matematic prevăzut la pct. 50 Hotărârea Guvernului 455/2017.

Cu titlu de propunere de redacție, prezentăm mai jos:

Mărirea subvenției se calculează aplicând formula:

$$S = D \times K \times (Rm/Rd),$$

unde:

S – suma subvenției;

D – valoarea dobânzii achitate conform contractului de creditare, dar nu mai mult decât valoarea dobânzii achitate conform contractului de creditare;

K – coeficientul stabilit prin raportul dintre suma cumulativă a plăților salariale și suma creditului accesat;

Rm – rata maximă a dobânzii anuale prevăzute la art. 4 alin. (4);

Rd – rata dobânzii conform contractului de creditare

3. Multe întreprinderi deja beneficiază de linii de credit. În contextul subvenționării dobânzii, se solicită analiza oportunității extinderii acestei facilități și vizavi de întreprinderile care au un contract de credit în curs de desfășurare, evident ținând cont de plafonul sumei cumulative a plăților salariale declarate.
4. Autorul a propus următoarea normă la art. I, art. 1 lit. a): „*întreprinderile care îndeplinesc criteriile stabilite pentru Programul de subvenționare a dobânzilor și care obțin credite bancare conform prevederilor prezentului capitol;*”

Aceasta urmează a fi revizuită fiindcă proiectul de act normativ nu conține careva criterii în baza cărora se consideră eligibilitatea companiilor la respectivul program.

Așadar, se propune următoarea redacție: „Beneficiari ai Programului de subvenționare a dobânzilor sunt întreprinderile ce au contractat/contractează credite în perioada 1 mai 2020 – 31 decembrie 2020.”, urmând a exclude articolul 2.

- b. Capitolul II “Programul de rambursare a T.V.A.”**, la art. 9, alin. (2), lit. c) ar fi binevenit de făcut referință nu doar la valoarea impozitelor salariale achitate pentru februarie 2020, dar la valoarea medie a impozitelor salariale pentru lunile decembrie 2019, ianuarie și februarie 2020 (așa cum se face mențiune în art. 4, alin. (2) – ceea ce este mai reprezentativ).

Suplimentar, comunitatea AmCham și-a expus viziunea vizavi de măsurile fiscale adiționale în vederea susținerii businessului.

În cele ce urmează, vom face o trecere în revistă a acestora:

- ✓ Specificarea expresă a deductibilității materialelor sanitare procurate de întreprindere pentru asigurarea condițiilor cerute la locul de muncă.
- ✓ Deducerea totală a cheltuielilor de transport a angajaților la / de la lucru.
- ✓ Scutirea de TVA, cu drept de deducere, la valoarea serviciilor și mărfurilor livrate autorităților publice, instituțiilor medicale private și publice și persoanelor antrenate în procesul educațional și medical, precum și scutirea de TVA, taxe vamale și alte taxe la importul echipamentelor de protecție dedicate utilizării de către instituțiile medico-sanitare publice în procesul de combatere a efectelor COVID-19.
- ✓ Posibilitatea deducerii unor costuri asociate oferirii unor servicii dedicate persoanelor implicate în combaterea efectelor COVID-19 (casarea creditelor/împrumuturilor, dobânzilor, comisioanelor, penalităților pentru credite acordate până la 01.04.2020 salariaților instituțiilor medico-sanitare publice; oferirea gratuită a traficului internet pentru profesorii încadrați în educarea de la distanță; oferirea minutelor gratuite angajaților instituțiilor medico-sanitare publice și altele)
- ✓ Scutirea de achitarea taxelor locale (sau, eventual, compensarea din bugetul de stat a achitărilor efectuate către APL) pe perioada stării de urgență a agenților economici, a căror activitate a fost sistată total sau parțial direct prin deciziile comisiilor specializate (Comisia Situații Excepționale sau Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică).
- ✓ Înghețarea normelor ce țin de aplicarea contribuțiilor sociale de stat obligatorii la tichetele de masă, cel puțin, pe parcursul anului 2020.
- ✓ Neaplicarea sancțiunilor fiscale pentru prezentarea tardivă și/sau achitarea întârziată a dărilor de seamă fiscale pe perioada stării de urgență și în perioada imediat următoare (cel puțin 3 luni);
- ✓ Introducerea modificărilor necesare funcționării cu succes a E-Facturii, mai ales în situația în care contactless este o necesitate mai mult decât o preferință în perioada pandemiei.
- ✓ Amânarea achitării impozitului pe venitul aferent primului trimestru al anului 2020, pentru perioada de până la data de 25 iunie 2020 și pentru persoanele care practică activitate profesională în sectorul justiției, similar agenților economici;
- ✓ Acordarea subvențiilor atât agenților economici, cât și persoanelor care practică activitate profesională în domeniul justiției și reprezentanților entităților străine, dacă acestea s-au aflat în șomaj tehnic sau staționare pe perioada stării de urgență.

2. Privind modificarea unor acte normative

a. Taxa de portabilitate

În cadrul consultărilor publice a documentului de **Politica fiscal-vamală pentru anul 2021**, AmCham Moldova a salutat inițiativa Ministerului Finanțelor de abolire a „taxei de lux” ca fiind una nejustificată și discriminatorie.

Însă, în proiectul de lege aprobat, nu numai că „taxa de lux” nu a fost abolită, dar și a fost introdusă o nouă taxă de portabilitate în mărime de 50% din plata pentru operare, administrate și întreținere a bazei de date centralizate (BDC) pentru realizarea portabilității numerelor, majorând semnificativ povara fiscală și așa excesivă asupra sectorului de comunicații electronice.

Astfel, adițional la cele circa 3 milioane EUR achitate administratorului BDC anual, operatorii de servicii de telefonie vor fi nevoiți să achite suplimentar circa 1,5 milion EUR.

De menționat, că operatorii de comunicații electronice au o importanță strategică pentru țară, în special în contextul pandemiei, când aceștia asigură servicii de comunicații critice pentru autoritățile publice, sistemul de medicină, sistemul educațional, mediul de afaceri și populație. Deși se confruntă cu o reducere dramatică a veniturilor, operatorii reușesc încă să asigure fiabilitatea rețelelor și serviciilor sale de comunicații. În plus, operatorii au oferit cele mai mari donații pentru a susține necesitățile sporite ale sistemului de medicină, sistemului educațional, mediului de afaceri și populației.

Noua taxa, instituită pe timp de pandemie, este în contradicție cu scopul proiectului de lege – cel de a susține întreprinderile în contextul actual și va afecta și mai mult economia și populația, prin reducerea investițiilor în infrastructură și scumpirea serviciilor de comunicații electronice.

b. modificările ce vizează ajustarea prevederilor Legii nr.278/2007 privind controlul tutunului

În proiectul de lege vizat, se propune amânarea termenului de implementare a prevederilor ce țin de stabilirea interdicției de expunere vizibilă a produselor din tutun din art.25 alineatul (5) de la 20 mai 2020 până la expirarea a 3 luni de la momentul ridicării stării de urgență.

Propunem extinderea termenului de implementare a art. 25 alin. (5) al Legii 278/2007 de la 3 luni de la momentul ridicării stării de urgență până la 6 luni de la momentul ridicării stării de urgență.

Argumentare:

În lunile martie-mai 2020, agenții economici au planificat activități operaționale ample pentru finalizarea pregătirii și instalării în punctele de vânzare cu amănuntul a echipamentelor de vânzare speciale (rafturi, dulapuri etc.) adaptate pentru noile condiții prevăzute la art. 25 alin. (5). Astfel, toate acțiunile operaționale planificate pentru acest scop au fost suspendate și nu au putut fi desfășurate, printre care:

- producerea echipamentului necesar, care se efectuează în mod prioritar în baza unor contracte prestabilite cu producători străini din România, Ucraina, alte jurisdicții, despre care nu cunoaștem dacă starea de urgență va fi eliminată concomitent cu Republica Moldova;
- Transportarea și importul echipamentelor în Republica Moldova;
- Finalizarea acțiunilor de livrare și instalare a echipamentelor/rafturilor speciale în mii de puncte de vânzare autorizate rămase;

Chiar și în condițiile ridicării stării de urgență, toate lucrările urmează să fie desfășurate cu respectarea măsurilor de precauție și asigurarea protecției persoanelor care urmează a fi antrenate în activitatea dată, respectiv nu se poate asigura aceeași viteză accelerată de efectuare a lucrărilor care este posibilă în mod normal.

c. completarea Art. III ce vizează modificarea și completarea Legii nr. 1380/1998 cu privire la tariful vamal:

Notă la Anexa nr. 2 se completează cu punctul 14 cu următorul cuprins:

„14. Taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la export nu se percepe pentru mărfurile expediate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale a căror valoare nu depășesc 1 000 EUR.”.

Argumentare:

Propunerea respectivă a fost anterior inclusă în proiectul de lege privind politica fiscal-vamală 2020, fiind aprobată la nivel de Guvern. Astfel se anticipează reducerea elementelor birocratice asociate cu achitarea taxei pentru procedurile vamale la export, astfel contribuind la sporirea competitivității companiilor autohtone, în cadrul dezvoltării comerțului online. Menționăm că excluderea taxei pentru efectuarea procedurilor vamale la export mărfurile expediate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale, nu duce la excluderea obligativității agenților economici de a depune declarații vamale.

d. prelungirea termenului de prezentare a situațiilor financiare individuale, raportului conducerii și raportului auditorului

Propunem completarea proiectului legii cu o normă specială ce ar viza prelungirea termenului de prezentare a situațiilor financiare individuale, raportului conducerii și raportului auditorului.

La articolul 33 alineatul (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.1-6), va avea următorul cuprins:

„(3) Entitatea de interes public este obligată să prezinte situațiile financiare individuale, raportul conducerii și raportul auditorului în termen de 120 de zile de la ultima zi a perioadei de gestiune. Entitatea, cu excepția entității de interes public, este obligată să prezinte situațiile financiare individuale, raportul conducerii și raportul auditorului, după caz, în termen de 150 zile de la ultima zi a perioadei de gestiune.”

Argumentare:

Propunerea dată vine ca reacție a mediului de afaceri și se referă la termenul scurt stabilit pentru prezentarea rapoartelor de audit obligatorii a situațiilor financiare – termen care face doar referință parțială la termenul expus în Directivele UE, la care Republica Moldova urma să-și alinieze legislația națională.

Astfel, conform Directivelor UE, pentru entitățile supuse în mod obligatoriu auditului statutar, termenul ar urma să constituie 12 luni de la ultima zi a perioadei de gestiune, termenul de 120 zile fiind specific doar pentru entitățile de interes public.

Un exemplu în acest sens în reprezintă practica altor state – membre ale UE în ceea ce ține de fixarea termenilor date, și anume: Franța – 6 luni; Germania – 12 luni; Italia – 6 luni; Olanda – 12 luni; Spania – 7 luni; Portugalia – 7,5 luni.

Este importantă suplimentarea proiectului cu prevederi ce ar viza prelungirea termenului de prezentare a situațiilor financiare individuale, raportului conducerii și raportului auditorului de la 120 la 150 zile de la

ultima zi a perioadei de gestiune (cu excepția entităților de interes public) nu doar aferent anului 2019, dar specificat expres în textul legii, pentru ca să își răsfângă efectul și în perioadele ulterioare.

Vă mulțumim pentru colaborare și vă îndemnăm să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”